

нематеріальної спадщини України та рух до списку ЮНЕСКО додатково підвищує відповідальність постановників. Їхня робота виконує не лише художню, а й культуроохоронну функцію – вона допомагає стародавній традиції залишатися живою, впізнаваною і значущою для нових поколінь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Басалига М. Маланку з Белелуї та два традиційні ремесла Франківщини внесли до переліку нематеріальної культурної спадщини України. Суспільне. 2023. URL: <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/528705-malanku-z-belelui-ta-dva-tradicijni-remesla-frankivsini-vnesli-do-pereliku-nematerialnoi-kulturnoi-spadsini-ukraini/> (дата звернення: 13.05.2026)
2. Веляник А. Маланка, мораль і життя на кордоні. Про що «Памфір»? 2023. <https://svidomi.in.ua/page/malanka-moral-i-zhyttia-na-kordoni-pro-shcho-pamfir> (дата звернення: 13.05.2026)
3. Гутник І. Інтерпретації українських хороводів і хороводних танців у сучасному професійному народно-сценічному хореографічному мистецтві. *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство»*. 2023. Вип. 48. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.48.2023.282470>
4. Куцик О., Ухач Л., Малишка Н. Особливості режисури театралізованих народних свят та обрядів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 34. С. 71–76.
5. Три Маланки: Ukrainer показав традиційні святкування 13 січня. URL: <https://marieclaire.ua/ru/fashion/tri-malanki-ukrayiner-pokazav-traditsijni-svyatkuvannya-13-sichnya/> (дата звернення: 16.05.2026)

Соколенко А.С.

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти
кафедри хореографії та спортивних
дисциплін
Сумського державного
педагогічного
університету імені А. С. Макаренка

ЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ТАНЦЮ У ПІДТРИМЦІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ

Актуальність теми зумовлена особливими суспільними умовами, в яких сьогодні перебуває Україна. Війна впливає не лише на політичну, економічну та соціальну сфери життя, а й на духовний стан суспільства, систему цінностей

та національну свідомість громадян. У періоди воєнних потрясінь особливо важливого значення набувають культурні явища, здатні об'єднувати людей, підтримувати моральний дух і забезпечувати збереження національної самобутності. Одним із таких важливих елементів української культури є народний танець, який виступає не лише видом мистецтва, а й засобом передачі історичної пам'яті, традицій і духовних цінностей українського народу.

Аргументуємо, проблема значення народного танцю у підтримці національної ідентичності привертає увагу багатьох науковців і дослідників хореографічного мистецтва. Важливий внесок у вивчення народної хореографії зробив Борис Колногузенко, який підкреслював роль хореографії як носія культурних традицій і духовних цінностей народу. У своїх працях дослідник розглядав народний танець як важливу складову національної культури, що сприяє формуванню культурної пам'яті та національної свідомості [1].

Констатуємо, український народний танець є невід'ємною частиною національної культури. Він формувався протягом багатьох століть і відображає історичний досвід, звичаї, традиції, світогляд та моральні цінності українського народу. Через танцювальні рухи, ритм, музику, костюм і сценічні образи передаються особливості українського характеру, прагнення до свободи, мужність, волелюбність і духовна сила народу. Саме тому народна хореографія виступає не лише мистецьким явищем, а й важливим засобом національного самоусвідомлення.

У народних танцях відображається життя українського народу, його праця, побут, звичаї та історична боротьба за незалежність. Кожен рух у танці має певне символічне значення й несе емоційне навантаження. Особливо це простежується у героїчних та козацьких танцях, у яких втілюються образи сили, відваги та незламності. Такі танці, як «Гопак», «Аркан», «Запорозький марш», стали символами українського національного духу та мужності. Через них передається історична пам'ять про боротьбу українців за свободу та незалежність [4].

Наголосимо, в умовах воєнних викликів український народний танець набуває особливого значення. Він перестає бути лише формою сценічного мистецтва чи дозвілля і перетворюється на важливий засіб підтримки національної ідентичності та духовної стійкості суспільства. Під час війни культура виконує об'єднавчу функцію, допомагає людям зберігати віру, надію та почуття національної єдності. Саме український народний танець здатний

емоційно впливати на людину, формувати почуття гідності за свій народ і свою державу.

Через сучасні хореографічні постановки митці відображають реалії воєнного часу: біль втрат, мужність захисників, єдність народу та прагнення до перемоги. Особливого значення набувають військово-патріотичні композиції, у яких центральним образом є захисник Батьківщини. За допомогою пластики рухів, ритму, музики та сценічних образів хореографи передають силу духу українського народу, його незламність та готовність боротися за свободу. Такі постановки мають значний емоційний вплив на глядачів і сприяють зміцненню патріотичних настроїв у суспільстві.

Важливо зазначити, український народний танець виконує, також, важливу виховну функцію. Залучення молодого покоління до української народної хореографії сприяє формуванню національної свідомості, любові до рідної культури та поваги до історичного минулого свого народу. Через опанування народних танців молодь знайомиться з українськими традиціями, звичаями та духовними цінностями. У процесі навчання формується почуття національної приналежності та відповідальності за збереження культурної спадщини [3].

Особливу роль у цьому процесі відіграють освітні та культурні установи, діяльність яких спрямована на популяризацію української народної хореографії. Хореографічні колективи, мистецькі школи та творчі гуртки не лише навчають техніки танцю, а й виховують у молоді патріотизм, духовність та повагу до національних традицій. Саме через мистецтво формується культурна свідомість молодого покоління, що є надзвичайно важливим в умовах сучасних суспільних викликів. Крім культурної та виховної функцій, український народний танець має значний психологічний вплив. Війна супроводжується постійним емоційним напруженням, тривогою, стресом і психологічними переживаннями. У таких умовах творча діяльність допомагає людині відновити внутрішню рівновагу та знайти емоційну підтримку. Танцювальне мистецтво сприяє емоційному розвантаженню, допомагає долати страх і тривогу, а також створює відчуття єдності та взаєморозуміння між людьми [2].

Колективне виконання український народних танців має особливе значення для суспільної консолідації. Під час спільної творчої діяльності люди відчують себе частиною єдиного народу, об'єднаного спільними цінностями

та прагненнями. У період війни згуртованість суспільства є важливою умовою його стійкості та здатності протистояти труднощам. Як наслідок, український народний танець допомагає зміцнювати моральний дух народу та підтримувати атмосферу взаємної підтримки.

Сучасні українські митці активно переосмислюють традиції українського народного танцю, поєднуючи їх із сучасними сценічними формами та новими засобами художньої виразності. Такий підхід дозволяє зробити народну хореографію актуальною для сучасного глядача та водночас зберегти її автентичність. У сучасних постановках поєднуються елементи традиційного танцю, сучасної пластики, театрального мистецтва та мультимедійних засобів, що сприяє розвитку української народної хореографії та розширенню її впливу на сучасне суспільство [5].

Важливою є також міжнародна роль українського народного танцю. Участь українських хореографічних колективів у міжнародних фестивалях, конкурсах і культурних заходах сприяє популяризації української культури у світі. Через танець міжнародна спільнота знайомиться з історією, традиціями та духовною силою українського народу. У сучасних умовах така робота має особливе значення, оскільки культура виступає важливим засобом формування позитивного іміджу України та привернення уваги світу до боротьби українського народу за незалежність і свободу.

Таким чином, український народний танець є важливим чинником підтримки національної ідентичності в умовах воєнних викликів. Він поєднує у собі культурну пам'ять, духовні цінності, історичний досвід та емоційну виразність українського народу. Українська народна хореографія виконує культурну, виховну, психологічну та об'єднавчу функції, сприяє формуванню національної свідомості та зміцненню морального духу суспільства. У сучасних умовах війни український народний танець виступає не лише мистецьким явищем, а й важливим засобом культурного спротиву та духовної підтримки народу. Його здатність об'єднувати людей, зберігати історичну пам'ять і формувати почуття національної гідності робить народну хореографію важливою складовою української культури та потужним чинником збереження національної ідентичності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колногузенко Б. Види мистецтва та хореографії. Харків, 2009. 196 с.

2. Лісовська Н., Трощенко В. Втілення музично-хореографічного образу в сюжетному танці. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*, 2018. Вип. 2 (12). С. 217 – 226.

3. Плахотнюк О. Виховний та мистецький вплив сучасного хореографічного мистецтва на розвиток творчих здібностей молоді: тенденції та перспективи розвитку. Львів: ЦТДЮГ, 2014. 45 с.

4. Філософський енциклопедичний словник. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskiy_entsyklopedychnyi_slovnyk.pdf.

5. Хухра Л. Поняття та напрямки синтезування хореографічного та образотворчого мистецтва. *Молодий вчений*, 2019. № 8 (72). С. 33 – 36.

Терешенко Н.В.

кандидатка педагогічних наук,
доцентка, доцентка кафедри
культури і мистецтв Херсонського
державного університету

НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ ТРАДИЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ХОРЕОГРАФІЇ

Сучасний розвиток мистецької освіти в Україні потребує підготовки конкурентоспроможного фахівця, здатного до творчої самореалізації, професійної мобільності та збереження національно-культурних цінностей. У контексті глобалізаційних процесів, активного поширення масової культури та інтеграції України у світовий культурний простір особливого значення набуває проблема формування національної ідентичності майбутніх фахівців хореографії.

Хореографічне мистецтво є одним із найважливіших засобів збереження та передачі культурної спадщини народу. Через танець відображаються історичні події, традиції, побут, духовні цінності та світогляд нації. Саме тому професійна підготовка здобувачів хореографічної освіти має базуватися не лише на формуванні технічних і виконавських навичок, а й на усвідомленні національно-культурної значущості мистецтва.

Особливо актуальним це питання є в сучасних умовах, коли мистецтво виконує не лише естетичну, а й соціокультурну, комунікативну та націєтворчу функцію. Майбутній хореограф має бути не лише виконавцем чи педагогом, а й носієм культурних цінностей, здатним репрезентувати українське мистецтво у світовому культурному просторі.